

Akú vieru nájde v Európe?

Kardinál Prosper Grech:
Čo nám chce rozvratom
Blízkeho východu
povedať Boh?

str. 4

Na smiech smiešne

Karl Rahner, SJ, sa na
základe Svätého písma
zamýšľa o skutočnom
smiechu

str. 8

Novej generácii

Giovanni Papini sa
otvorene zamýšľa nad
nastupujúcou
generáciou

str. 14

Chcem sceľovať

Vatikánska pompa ma nezaráža ani nehnevá, ale ma ani neoslňuje, a dokonca ani neteší. Za to, čo zachránila, uchovala a udržala cirkevná organizácia, som jej úprimne vďačný. Je to stará preslávená loďka a, chvalabohu, nie deravá. Ale nemilujem ju pre jej krásu; nie jej krása by ma bola pritiahla nazad, keby som bol od nej odbočil.

Nerád by som napísať niečo, čo by mohlo vyvolať pochybnosti o mojej láske k Cirkvi. Mnoho nedorozumení vzniká z toho, že pojem *Cirkev* nepoužívame všetci v tom istom zmysle. Pre väčšinu ľudí, aj kresťanov, Cirkev znamená hierarchiu, administráciu, organizáciu, teda nie ducha, ale skôr systém dozoru a kontroly. Ale v tých veciach nevidím nič zarážajúce alebo pohoršujúce. Z takého hľadiska je Cirkev ustanovizňou, ktorá usmerňuje a kontroluje duchovné prúdeň, a keď to uzná za potrebné, prúd prípadne preruší. Časné dejiny Cirkvi, totiž dejiny jej vzťahov s Cezarom a jej včlenenia do tohto sveta, za ktorý sa Kristus odmietol modliť, nekryjú sa presne s jej skrytými dejinami jej duše; a tie sa vo svätopeterskej bazilike nezračia o nič lepšie ani horšie ako v hocktorom dedinskom kostolíku, kde horí pred Sviatosťou svetielko.

Ale opakujem – ja verím, že cirkevná správa nám uchránila všetko. V Katólickej cirkvi sa nestratilo nič zo slov, ktoré sú „*duch a život*“. Viem to zo skúsenosti, lebo sám vidím a skusujem, že slová, ktoré v Cirkvi a jej prostredníctvom priputovali až ku mne, sú naozaj duchom a životom. Je síce pravda, že som kresťanom od narodenia a vychovali ma po kresťansky, tak že som si nemusel sám voliť články židovsko-kresťanskej náuky. Ale, ako hovorí Pascal, práve to, že som kresťanom od narodenia, malo ma proti kresťanstvu zatvrdiť, nuž a napriek tomu som ho vždy pokladal za odlišné od všetkých ostatných náboženstiev, ba čo je najpodivnejšie, žijem ako kresťan odmala, a celý život som cítil, aká je to sila.

Dirk Walker: *Cirkev*

K reformátorstvu nemám najmenšieho sklonu, i keď ma vo viditeľnej Cirkvi zaráža, dráždi a pohoršuje všeličo. Ale najväčším hriechom by bolo zväčšovať trhliny na Kristovom nezosiťom rúchu. Boh zavaruj! Moje miesto je medzi tými, ktorí sa ho pokúšajú sceľovať. Mňa nikdy nevábilo posudzovať

Rím a hľadať príčiny bludov alebo rozkolov alebo ich ospravedlňovať. Za nič na svete by som sa nezriekol sviatosťného života. A ten mi umožňuje rímska Cirkev, ktorá je pre mňa skutočne prameňom života; tá Cirkev, ktorej historické opodstatnenie nachádzam v najstarších textoch, v listoch svätého apoštola Pavla.

François Mauriac

(Z eseje François Mauriac *V čo verím*, preklad Karol Strmeň)

Myšlienka čísla:

*Blahoslavení tí, ktorí nevidia Cirkev tak krásnu, ako by si priali,
ale o to väčšmi pre ňu žijú a pracujú.*

Pierre Teilhard de Chardin, SJ

Nezabudli
ste si
predplatit'
VOX?

Objednávky:

vox.zdruzenie@gmail.com

0918 472 420

Karol Strmeň

Príčina našej radosti

Ako keď u nás panna vyzdobila
veniec a šuhaj na prvého mája
postavil máj, tak si nám, prespanilá
Panenka, jarným predobrazom raja.

Ako keď vinič seba skrýva v lístí
a neutají stravec svojho lona,
tak, Darkyňa, vše prejaví ťa čistý
lúč útechy... a zvláštne krehká vôňa.

Zúrodni svoje skalné polostrovy,
slúžtička skromná, Bohom oslávená,
pekne nás rozveseľ, sme Ježišovi,
ľúbezne veje vôňa tvojho mena.

Z každého z nás si urob svätý veniec,
orodujeme, siahaj opatrne:
dozreli v srdci šípky na ruženec,
na Syna myslíac, pooblamuj trne.

Kardinál Prosper Grech: Čo nám chce rozvratom Blízkeho východu povedať Boh?

Akú vieru nájdú v Európe?

L'Osservatore Romano uverejnilo článok maltského kardinála PROSPERA GRECHA, OSA, (na snímke), ktorý v súvislosti s migračnou krízou položil Európe závažné otázky.

Za mojich čias sa na popis historického fenoménu v ranom stredoveku používal výraz „invázia barbarov“. Dnes sa označuje *politicky korektnejšie* výrazom *migrácia národov*.

Už koncom 3. storočia n. l. začali rôzne národy narušovať severnú a východnú hranicu rímskej ríše. Bolo prirodzené, že vidina prosperujúceho a mocného mesta priťahovala pozornosť aj žiadostivosť susedných národov, ktoré nedosiahli taký civilizačný stupeň a blahobyť. Aj napriek Diokleciánovmu úsiliu dobyť stratené územia späť, týmto procesom sa začal úpadok Ríma. Spôsobili ho rôzne faktory: sociálny, politický, ekonomický, mravný a demografický. Keď Konštantín zriadil svoje sídlo v Byzancii, stal sa Západ korisťou okolitých národov, ktoré využili trhliny ríše na rozšírenie svojej vlastnej moci. Vyvrcholilo to roku 410, keď Alarich dobyl a vyplienil Rím. V devastácii ríše potom pokračovali Húni, Ostrogóti, Vizigóti, Germáni a ďalší.

Je evidentné, že tento fenomén nenastal len v rímskej ríši. Bol to fakt, ktorý sa v rôznych západných a východných civilizáciách objavoval vo všetkých častiach sveta. Mohol a môže nastať v dô-

sledku hľadania úrodnejšej pôdy alebo môže mať expanzívne ciele. Pozastavme sa pri rímskych dejinách, pretože majú, čo povedať našej generácii.

STRETNUTIE S KREŠŤANMI

Rôzne národy, ktoré sa zmocnili rímskeho územia, mali tiež svoje zvyky, náboženstvo a kultúru. Dalo sa predvídať, že silnejšia a staršia kultúra Rimov prevládne nad tými slabšími a menej konsolidovanými. No nutne však tieto národy zanechali v národoch staršej civilizácie aj svoju stopu. Došlo teda k splynutiu s rímskou prevahou a po dlho trvajúcom usadzovaní vznikla veľká stredoveká civilizácia s jej univerzitami, katedrálami, literatúrou, filozofiou a umením. Aká éra nastane po fúzii všetkých rás a kultúr v súčasnej Európe?

Vtedajší útočníci síce našli upadajúcu ríšu s mnohými slabunami, ale stretli sa aj s pomerne mladým ľudom, ktorý mal silného ducha, jasne vyhranené presvedčenie a vierohodné odpovede na otázky o ľudskej existencii, totiž s kresťanmi. Tí už v ríši pár storočí vlievali novú dušu kultúre a zmýšľaniu národov, ktoré obývali jej územie. Nová Európa bola teda zjednotená nielen spoločným ja-

zykom, ale aj spoločnou vierou a kultúrou, ktorá zdedila grécke a rímske myslenie, ako aj rímske právo.

Aj napriek tomu pretrvávali nacionalizmy v dobrom aj v zlom. Došlo síce k vojnám, ale grécko-rímsko-kresťanský odkaz rozkvitol vo veľkých literatúrach každého národa prostredníctvom ľudí ako Dante a Shakespeare.

ČO PONÚKNEME?

Čo sme doteraz povedali, vie už každý školák, no môže nám to pomôcť interpretovať analogický fenomén neustáleho pohybu masy ľudí z Blízkeho východu a z Afriky smerom do Európy. Bolo by falošné a urážlivé označovať tento fenomén za inváziu, pred ktorou sa treba brániť, rovnako ako v prípade emigrácie stoviek tisíc Talianov do Nemecka, Belgicka a USA, kde splynuli s tamojším obyvateľstvom, hoci za nemalých problémov. Je to len ďalší prípad udalostí, ku ktorým dochádza v dejinách každého kontinentu.

Analógia však má svoje medze. Povedali sme, že starovekí imigranti či útočníci našli mladú Cirkev, ktorá bola v plnom vývoji a mohla ich vstrebať svojou vierou.

Dnešní imigranti sú prevažne moslimovia. Spája ich arabský jazyk a islam je pre nich náboženstvom a puncem totožnosti. Akú vieru nájdú v Európe, ktorá sa ocitla v kríze a je zachvátená nepretržitou a nezriedka antikresťanskou laicizáciou?

Je na mieste pýtať sa, či my kresťania budeme predávať imigrantom evanjeliové hodnoty, alebo ich vyvádzať z miery svojimi *mores* a bežným intelektuálnym relativizmom. Množstvo neustále prichádzajúcich ľudí pôsobí nemálo sociálnych, ekonomických a ťažko riešiteľných logistických problémov. Na druhej strane sa bez nich nemôžeme v dôsledku všeobecného demografického poklesu zaoberať, najmä v Taliansku. Nehľadiac na tento utilitaristický prístup, však nemôžeme ustupovať v situácii, ktorá od nás vyžaduje, aby sme využili všetky zdedené zdroje našej kresťanskej tradície, inak budeme barbari my!

ČÍTAŤ ZNAMENIA ČIAS

Okrem týchto morálnych úvah sa musíme pýtať, či rozvrat Blízkeho východu nie je tiež „*znameníím doby*“, ktoré treba chápať vo svetle *Svätého písma*. Chce nám tým niečo povedať Boh? Pád *Babylonu*, o ktorom hovorí *Apokalypsa*, teda zvrútenie ekonomického a politického systému, čo je v dejinách opakujúcim sa štrukturálnym hriechom, sa dá chápať z hľadiska súčasnosti. Opakujúce sa výzvy na obrátenie sa adresované Jeruzalemu prorokom Jeremiášom v predtuche blížiacej sa invázie Babylončanov, nie sú adresované aj nám, čo sme ustavične ohrozovaní terorizmom?

A vari nepopisuje dlhý zoznam pohanských nerestí z prvej kapitoly *Listu Rimanom* aj určité súčasné *mores*, na ktoré sme hrdí ako na naše „kultúrne výdobytky“?

Je úlohou Cirkvi, jedinej morálnej autority, aby vo svete chaotických hodnôt interpretovala veriacim aj všetkým ľuďom znamenia čias. Prorocké zvolanie

Cirkvi, aby sme pohliadli na dimenzie dejín spásy terajších udalostí, ako to učinil sv. Augustín v *De civitate Dei*, by bolo v tomto Svätom roku milosrdenstva tým najväčším darom, ktorý môže Boh vo svojom milosrdenstve dať všetkým ľuďom dobrej vôle.

Kardinál PROSPER GRECH, OSA/RV
(Snímky: UNHCR, Dragan Tatic)

Vyšlo májové číslo časopisu Naša Žilinská diecéza

- Rozhovor s kardinálom Petrom Erdő
- Relikvia svätého Štefana
- Sv. Gianna - Svedectvo o láske
- Rozhovor s Cyrilom Vasiľom
- Vendelín Javorka
- V krajine pod rovníkom
- Dekan Emil Floriš
- Konsekrácia kostola v Radoli
- Ako žili prví kresťania

Inštitút Communio, n.o.
Jána Kalinčiaka 1
010 01 Žilina

Email: icommunio@gmail.com
Web: www.icommunio.sk
Tel.: 041/56 58 434

Nedostal sa k vám časopis?

Napište nám do redakcie a pošleme vám ho poštou. Časopis si môžete aj predplatiť.

Oratorián o. Juraj Vittek komentuje kontroverznú knihu *Radost' evanjelia na Slovensku*

Chybná diagnóza, pochybné riešenia

Koncom roka 2015 vyšla kniha o stave Cirkvi na Slovensku – *Radost' evanjelia na Slovensku*. Editormi sú František Mikloško a kňaz Karol Moravčík. Kniha vyvolala značné diskusie, jedna odznela aj počas Bratislavských Hanusových dní. Na knihu reaguje aj oratorián otec JURAJ VITTEK.

Výrazy „nová teológia“, „svetová Cirkev“, „pokoncilová teológia“, „nové modely Cirkvi“, „otvorená Cirkev“, „teológia Druhého vatikánskeho koncilu“ dávajú tejto združujúcej kritike súčasnej Cirkvi na Slovensku dojem veľmi pokrokových autorov, ktorí majú úprimný úmysel pomôcť zatuchnutým predpotopným štruktúram Cirkvi na Slovensku nájsť nový čerstvý vietor, volajúc ustavične po dialógu a hlásiac sa k reformám pápeža Františka. Slovenská Cirkev podľa nich je uzavretá, klerikálna, ktorá ešte nikdy ani len nepremýšľala o dokumentoch II. vatikánskeho koncilu a nechce tento koncil aplikovať do praxe. Urážlivá

a v mnohom nepravdivá kritika zasahuje kňazov, bohoslovcov, samozrejme KBS, teologické fakulty, najmä tú v Bratislave, katolícke médiá atď. Na Slovensku sú podľa tejto knihy preferovaní kňazi, ktorí študovali v Ríme, sú konzervatívneho razenia, sú uzavretí, nehľasia sa k odkazu II. vatikánskeho koncilu, atď. Vraj „slabá realizácia záverov Druhého vatikánskeho koncilu na Slovensku zaiste súvisela aj s rezervovaným prístupom ku koncilu, aký bolo možné vnímať vo vedení Cirkvi v Ríme“.

Áno, čítate dobre! Pápež Ján Pavol II. vraj zastavil realizáciu záverov II. vatikánskeho koncilu, o Benediktovi XVI. ani nehovoriac! Až nástupom pápeža

Františka sa podľa autorov knihy opäť začal realizovať koncil. Traja autori jednej časti tejto knihy sú kňazi. V článku, pod ktorý sa podpísali, sa cítia byť „hovorcami, priekopníkmi, ktorí zastupujú Cirkev pred synagógou i pred pohanmi“.

„PATRÓN“ HANS KÜNG

Keď som čítal túto knihu a počúval diskusiu okolo nej, prišiel mi na um jeden článok, ktorý napísal Vittorio Messori dávno pred dvadsiatimi rokmi, ešte v roku 1996, keď som začal študovať v Ríme. Bol publikovaný v talianskych novinách *Il Corriere della sera*. Bol vtedy adresovaný teológovi, ktorý je patrónom týchto našich slovenských „pokúšajúcich sa teológov“, tak totiž nazvali túto knihu: *Pokus o analýzu*.

Na svojej internetovej stránke sa už roky pokúšajú vytvoriť akési teologické fórum. Počas kňazského roku sa rozhorčovali nad tým, že Svätý Otec Benedikt XVI. vybral za patróna Roka kňazov sv. Jána M. Vianneya, pričom podľa nich ním mal byť nemecký teológ Hans Küng, ktorý bol horlivým kritikom svätého Jána Pavla II. a potom aj pápeža Benedikta XVI. Práve k nemu sa obracia Vittorio Messori v spomínanom článku. Začína ho úsmevnou anekdotou na adresu spomínaného nemeckého teológa: V konkláve sú zhromaždení kardináli, ktorí nevedia nájsť nijakého kandidáta dostatočne „pokrokového“, a teda schopného viesť Petrovu loďku k „slnku budúcnosti“. Pošlú k Hansovi Küngovi vyslanca, aby zistili, či je ochotný vystúpiť na pápežský stolec. On odpovedá: „Ja pápežom? Ale to je vatikánska provokácia! Ak by som sa ja stal pápežom, nebol by som už neomylným, akým som však teraz ako priekopnícky teológ, a ním chcem zostať.“

TRPIEŤ SPOLU

Keď som čítal vzletné slová slovenských autorov spomínanej knihy o potrebe dialógu, spomenul som si na encykliku pápeža II. vatikánskeho koncilu, blahoslaveného Pavla VI., ktorú napísal uprostred koncilu a ktorej dal názov *Ecclesiam suam*. V tejto encyklike nájdeme magistralný traktát o dialógu. V pápežových úvahách však len ťažko nájdeme niečo, čo by charakterizovalo tento tzv. dialóg spomínanej knihy. Snáď len jednu časť, v ktorej pápež hovorí: „*Duch nezávislosti, kritiky, vzbury neharmonizuje s láskou, ktorá tvorí základ solidarnosti, svornosti, pokoja v Cirkvi*,
»»

a ľahko mení dialóg na diskutovanie, hádku, roztržku. Je to veľmi neprijemný jav, aj keď, žiaľ, vzniká vždy ľahko“ (č. 117).

Napriek tomu, že tón knihy je veľmi netolerantný, urážlivý a v mnohom nepravdivý a povrchný, napriek tomu neodmietam pripustiť dobrú vôľu a česť úmyslov autorov. Spolu s Vittorio Messori musím priznať, že cítim istú sympatiu pre týchto kňazov, napriek tomu, že som jedným z tých, ktorých urážlivo odsudzujú. Cítim k nim sympatiu v etymologickom zmysle tohto slova – *sym-patire* – trpieť spolu.

SAMOVRAŽEDNÁ TERAPIA

Knihy má nepochybne v sebe mučivú vášeň pre otázku viery v súčasnom svete. Ponúka však chybnú diagnózu a pochybné riešenia. Túto samovražednú terapiu možno a treba odmietnuť ako blúznivé a detinské snenie. Práve preto, že aj ja som kňazom inštitucionálnej Cirkvi a poznám jej hranice, jej bolesti, viem, aká je otlčená. Poznám, čo znamená, že Cirkev je *semper reformanda*. A som ďaleko od triumfalizmu. No v tejto Cirkvi som našiel miesto ľudskosti, slobody, múdrosti, nádeje, ktorú som nadarmo hľadal inde, áno v tejto Cirkvi, u nás na Slovensku, i vo svete (ak môžeme do svetovej Cirkvi zaradiť aj Taliansko, z knihy totiž vyplýva, že do nej patrí iba Cirkev v Nemecku, respektíve iba istá jej ideologická časť).

Obávam sa, že autori tejto knihy sú hodne pozadu. Teórie, ktoré predkladajú Cirkvi na Slovensku, sú staré a zodpovedajú dobe, ktorá stvorila osoby ako Hans Küng, šesťdesiatym a sedemdesiatym rokom počas Koncilu a po ňom, keď sa vytvoril virtuálny mýtus takzvaného „*ducha Koncilu*“. Stačí sa pozrieť na príklad Holandska, pôvodne horli-

Zaujímavá diskusia o knihe *Radosť evanjelia na Slovensku* prebehla medzi otcom biskupom Jozefom Haľkom a kňazom Karolom Moravčíkom (vpravo) aj počas Bratislavských Hanusových dní

vej katolíckej krajiny. Táto Mekka pokrokového kléru „*ducha Koncilu*“, kde sa aktualizovali tie tzv. pokrokové reformy, pohľadujú archaickou rímskou teológiou, sa v krátkom čase premenila na spúšť, v ktorej sú dnes kostoly supermarketmi, pornoshopmi a predajňami hamburgerov.

ROZPAD VIRTUALITY

Messori v spomínanom článku pripomína, že bol prítomný na jednej z tlačových konferencií, na ktorej sa prezentovala jedna z kníh Hansa Künga. Po vzletnej, pokrokovvej, bojovnej a teologicky korektnej reči o potrebe otvoriť Cirkev od zatuchliny, sa ozval jeden prítomný protestantský pastor, ktorý povedal: „*Bolo to veľmi pekné a povzbudivé, profesor Küng. Máte pravdu, tieto reformy by katolicizmus mal zaviesť. Ale povedzte mi: ako to že my protestanti už máme všetko to, o čom hovoríte, a predsa sú naše chrámy oveľa práznejšie ako vaše kostoly?*“

Nebudem reagovať na smiešne obvinenia, že my sme na prelome tisícročí

na pápežských univerzitách v Ríme študovali nejakú archaickú predkoncilovú teológiu. Pripomeniem len fakt, že pápež František neskrývane podporil knihu teológa arcibiskupa Agostina Marchetta a uverejnil text listu, v ktorom napísal, že ho považuje „*za najlepšieho interpreta Druhého vatikánskeho koncilu*“. Tým výslovne vyjadril svoj vlastný duchovný postoj: že totiž podporuje predstavu o Cirkvi, ktorú mal Benedikt XVI. a úplne odmieta takzvaného „*ducha Druhého vatikánskeho koncilu*“.

Na Slovensku máme ešte pokusy zástancov teológie, ktorá vôbec nie je nová, ale už stará, prekonaná a anachronistická. Slovom Benedikta XVI., „*zdá sa, že 50 rokov po Koncile vidíme, ako sa tento virtuálny Koncil rozpadá, ako sa stráca a objavuje sa pravý Koncil, s celou svojou duchovnou silou. Je našou úlohou, aby sme pracovali na tom, žeby sa Koncil so svojou silou Ducha Svätého, uskutočňoval a stal sa skutočne obnovenou Cirkvou.*“

JURAJ VITTEK/RV

(Snímky: archív, YouTube)

INTELIGENTNÉ A PÚTAVÉ ČÍTANIE PRE ŽENU S OTVORENÝM SRDCOM...

MIRIAM

Vychádzame už 10 rokov!

www.miriam.sk
miriam@miriam.sk
+421 907 160 854

Teológ Karl Rahner, SJ, sa na základe Svätého písma zamýšľa o skutočnom smiechu

Na smiech smiešne

Kardinál Karl Lehmann o diele koncilového experta (peritus) a jedného z najvýznamnejších teológov 20. storočia pátra KARLA RAHNERA, SJ, napísal, že „je plné stále prekvapujúcich myšlienok a jedinečnej prítomnosti Ducha“. Svedčí o tom aj Rahnerova esej o smiechu.

Nemám tým na mysli onu zúšľachtenú, nebeskú radosť, čo je plodom Ducha Svätého, ani nie radosť, o ktorej umiernené a jemne hovoria „muži ducha“ a ktorá pôsobí tak trochu fádne a nakyslo ako eufória neškodného, vyrovnaného, ale aj vitálne slabšieho človeka. Vôbec nie! Mám na mysli smiech, skutočný smiech, ktorý sa rozlieha, keď sa od smiechu prehábame, a podľa okolností sa dokonca búchame po stehnách, keď od smiechu plačeme; smiech, ktorý sprevádza okorené či prihlúple vtipy a pri ktorom je človek nepochybne trochu detský a detinský. Mám na mysli smiech, ktorý nie je priveľmi hlbokomyseľný a ktorý seba i iným podráždene zazlievajú ľudia povýšení a zameraní na svoju dôstojnosť. Tento smiech mám na mysli.

Dá sa aj na túto tému napísať úvaha? Ale áno, a dokonca obsiahla. Aj smiešne veci sú veľmi vážne. Ich závažnosť však pochopí len ten, kto im ponechá tú platnosť, ktorú majú: smiešnosť, totiž to, že sú na smiech smiešne.

VŠETKO MÁ SVOJ ČAS

Je to vôbec vhodné, aby sa aj dôstojný človek prejavoval smiechom, ktorý mám na mysli? Prirodzene: komu sa to nepáči, nemusí sa do toho nútiť. Tento smiech musí ísť zo srdca, dokonca z toho srdca, ktoré ani svätec nemá úplne vo svojej moci. Ak chceme byť dôstojnými ľuďmi, nemôžeme si teda takýto smiech prikazovať, musí prísť sám od seba. Ak to niekto nedokáže, nebudem jeho duchovnú hodnotu spochybňovať. Ani

zdáleka nie. Otázkou je len to, či duchovní človek má o takomto smiechu oprávnené vyjadrovať pochybnosti, či má proti nemu bojovať ako proti niečomu, čo sa nedá spájať s dôstojnosťou duchovného človeka. Nie! Obraňujme takýto smiech! Ak to urobíme, zrazu nám smiech s úsmevom povie veľmi vážne veci.

Len smiech pekelného zúfalstva by bol na tomto svete večný. Tak sa však majú smiať len diabli, nie vy. Avšak smejte sa občas, smejte sa bez zábran. Nebojte sa trochu hlúpo a povrchno zasmiať.

V knihe Písma čítame: „*Svoj čas má plakať, svoj čas má smiať sa. Svoj čas má zarmucovať sa, svoj čas má tancovať*“ (Kaz 3,4).

Všetko má svoj čas, človek nemá nijaké trvalé miesto na tejto zemi, ani trvalé „bydlisko“ vo vnútornom živote svojho srdca a ducha, život znamená podliehať premenám. Keby chcel byť človek na tejto zemi stále v rovnakom rozpolžení mysle, keby chcel získavať zo všetkých čností a rozmarov jednotnú zmes, ktorá by bola vždy a všade správna, bolo by to popretie charakteru tvora v najhlbšej rovine jeho bytia. Bolo by to neľudské, stoické, a vôbec nie kresťanské, keby sme sa chceli uchrániť pred premenami duševných stavov tým,

že by sme sa zdržiavali stále v rovnakom prostredí so znakom neporušiteľnosti a necitlivosti.

NIE STÁLE A VŠADE

To je to prvé, čo nám smiech hovorí: „*Si človek, meníš sa, meníš sa a to bez pýtania a prekvapivo. Tvoje postavenie spočíva v neustálej zmene.*“ Je vám určené neodpočívať. Ste mnohostranní, nikto vás nemôže plne obsiahnuť v nijakom prehľade, nikto vás nemôže previesť na iného spoločného menovateľa. „*Beda vám,*“ hovorí smiech, „*keby ste chceli byť teraz, v tomto čase, niekým stále rovnakým a večným; neboli by ste ničím iným než vyschnutými mŕtvovkami. Smejte sa! No nie stále! Rovnako, ako väčšie a ušľachtilejšie Božie stvorenia, nechcem byť stále a všade.*“

Len smiech pekelného zúfalstva by bol na tomto svete večný. Tak sa však majú smiať len diabli, nie vy. Avšak smejte sa občas, smejte sa bez zábran. Nebojte sa trochu hlúpo a povrchno zasmiať. Na správnom mieste je táto povrchnosť hlbšia, než vaša strápená hlbokomyseľnosť z duchovnej pýchy, ktorá sa nechce zmieriť s tým, že ste len človekom. Skutočne existuje čas na smiech, môže existovať, pretože aj tento čas stvoril Boh: „*Aj ja, smiech, malý a detinský hlupáčik, ktorý robí kotrmelce a smeje sa až slzi, som bol stvorený Bohom. Nepolapíte ma, nemôžete ma dosadiť ako koruny a haliere do presne vykalkulovaných výpočtov vašej duchovnej domácnosti. Predsa som však Božie stvorenie, pusťte ma do svojho života, nič sa nestane, pretože je dostatočne postarané o to, aby ste aj plakali a trúchlili. Smejte sa! Tento smiech je*

vyznaním, že ste ľuďmi. Vyznaním, ktoré je už samo počiatkom vyznávania Boha. Lebo ako inak má človek vyznávať Boha než tak, že vo svojom živote a svojím životom vyznáva, že on sám nie je Boh, ale tvor, ktorý má svoje obdobia, ktoré sa jedno od druhého líšia? Smiech je oslavou Boha, pretože človeka ponecháva byť – človekom.“

SYNPASCHÓ

No tento neškodný smiech je niečím viac. Existuje síce aj smiech bláznov a hriešnikov, ako nás poučuje múdry Sirachovec (21, 20; 27, 13), smiech, o ktorom Pán hovorí „beda vám“ (Lk 6, 25). Nemám na mysli smiech zlý, neradostný, vlastne zúfalý smiech, ktorý sa usiluje prekonať nepochopiteľnosť dejín tým, že berie divadlo dejín ako ukrutnú bláznivú frašku namiesto toho, aby ich mal v úcte ako božskú komédiu, pokorne a s dôverou, že sa nám raz zjaví ich zmysel.

Mám na mysli oslobodzujúci smiech, ktorý vychádza z detského a veselého srdca. Ten môže mať len ten, kto nie je nijaký „pohan“, ale patrí medzi tých, ktorí ako Kristus (Ž 4, 15; porov. 1 Pt 3, 8) skrz lásku k všetkým ľuďom a ku každému jednotlivému človeku majú slobodnú, od všetkého oslobodenú *sympatiu*, ktorá posudzuje všetky veci a vidí ich také, akými skutočne sú: veľkosť ako veľkú, malosť ako malú, to, čo je vážne s vážnosťou, to, čo je smiešne so smiechom. Pretože všetko toto existuje, pretože existuje veľké a malé, vysoké a nízke, vznešené a smiešne, vážne a komické; existuje to tak, pretože to Boh chcel, a preto to treba tak uznať a nebrať všetko rovnako, komickým a smiešnym veciam sa smiať.

To je však schopný len ten, kto nemia všetko sebou, kto je sám k sebe slobodný, kto ako Kristus dokáže „súciť, spolutrpieť“ (to je význam gréckeho slova *sympaschó*, od ktorého sa odvádza slovo *sympatia*) so všetkým; kto má onu skrytú sympatiu so všetkým a s každým, ten, v ktorom a u ktorého sa každá vec smie dostať ku svojmu vlastnému slovu.

To však má len ten, kto miluje. Ľudia nesympatickí (to znamená ľudia, ktorí nedokážu aktívne „sympatizovať“, a tak sa pasívne stávajú nesympatickými) sa nemôžu skutočne a pravdivo smiať, nemôžu pripustiť, že nie všetko je dôležité a významné. Títo ľudia by chceli byť vždy významnými a chceli by sa zaoberať vždy len dôležitými vecami, strachujú sa o svoju dôstojnosť, starajú sa stále len o seba, nemilujú, a preto sa ani nesmejú.

BOH SA SMEJE

My sa však chceme smiať, nehanbiť sa za smiech. Je to totiž prejav – alebo aspoň prípravka – lásky ku všetkému v Bohu. Smiech je oslavou Boha, ktorý je láska, pretože smiech dovoľuje človeku, aby miloval.

No je ešte niečím viac, tento neškodný, nevinný smiech Božích detí. Všetko pominuteľné je podobenstvom, i sám príjemný a nie priveľmi hlbokomyšľný smiech všedného dňa. A v tomto prípade dokonca nemusíme podobenstvo najskôr hľadať. Samo Božie slovo vyslovilo reálnu analógiu. Písmo tento smiech, niekedy hraničiaci až s triviálnosťou – pozor, smiech, a nie len úsmev, smiech, a nie len radosť a dôveru – prijíma, a vytvára z tohto malého stvorenia, o ktorom by si človek mohol myslieť, že by sa musel, nemý, rozplynúť v ničotu, keď vstupuje do priestorov večnosti, obraz a podobenstvo zmýšľania samého Boha. A robí to do tej miery, že by sa človek mohol skoro obávať, že sa na Boha prenáša dokonca aj drsný, horký a pohrdavý smiech pýchy. „Ten, čo na nebesiach prebýva, sa im vysmieva,“ hovorí sa v druhom žalme (verš 4). Pán sa smeje bezbožníkovi, pretože Pán „vidí, ako sa blíži jeho deň“ (Ž 37, 13). V *Knihe Múdrosti* sa hovorí o hriešnikoch, že „Pán sa im bude vysmievať“ (Múd 4, 18).

Boh sa smeje, smeje sa smiechom bezstarostnosti, istoty, neohrozenosti, smiechom božskej prevahy nad všetkým ukrutným zmätkom krvavo strastiplných a šialene obyčajných dejín sveta. Boh sa smeje. Náš Boh sa smeje.

Smeje sa uvoľnene, človek by skoro chcel povedať škodoradostne a nedotknuto; smeje sa súcitne a vediac, skoro akoby sa bavil slzavým divadlom na tejto zemi. (On toto môže, pretože On sám aj spolu plakal a spolu sa desil, zarmútený až k smrti a opustený Bohom.)

On sa smeje, hovorí Písmo. A tak dosvedčuje, že aj v poslednom smiechu, ktorý niekde kvôli akejkoľvek hlúposti tohto sveta vyžblnkne zvonivo a čisto z dobrého srdca, vyžaruje ešte obraz a odlesk Boha, obraz víťazného a vznešeného Boha dejín a večnosti. Takýto smiech je oslavou Boha, pretože je tichou ozvenou Božieho smiechu, smiechu, ktorý vynáša súd o celých dejinách.

ODMENA PLAČÚCIM

Takýto neškodný smiech milujúceho srdca však predstavuje ešte niečo viac. V blahoslavenstvách, ktoré uvádza sv. Lukášom sa píše: „Blahoslavení, ktorí teraz plačete, lebo sa budete smiať“ (LK 6,21). Isto: tento smiech je prisľúbený plačúcim, tým, ktorí nesú svoj kríž a pre svoj vzťah k Synovi človeka sú nenávidení a prenasledovaní. No ako blažená odmena sa im prisľubuje smiech – a na to musíme teraz sústrediť svoju pozornosť.

Smiech, a nie len jemná blaženosť, jasot či radosť, ktoré by rozslzili srdce ohromené šťastím. To všetko tiež. No aj smiech. Slzy sa nielen vysušia a veľká radosť až k opojeniu zaplaví naše úbohé srdce, čo sotva mohlo uveriť, že sa bude večne radovať, že sa budeme

skutočne smiať. Smiať sa takmer ako ten, ktorý sedí na tróne, smiať sa, ako sa to predpovedá spravodlivým v *Žalme 52* (verš 8).

Je to podivuhodné tajomstvo, tento smiech definitívneho stavu, tento krásny smiech, s ktorým budú brať na vedomie drámu dejín sveta tí, ktorí našli milosrdenstvo a boli zachránení; tento smiech, ktorý na výsostiach bude tým konečným (podobne ako v hĺbinách plač bez prestania), až sa javisko a hľadisko dejín sveta navždy vyprázdni. Vy sa však budete smiať. Tak to je napísané. A pretože Božie slovo siahlo po tomto ľudskom slove, aby nám povedalo, čo raz bude, až sa všetko pomíne, preto spočíva aj v každom smiechu, aj v tom neškodnom a pokojnom smiechu nášho všedného dňa, hlboko skrytým tajomstvom večnosti. Preto smiech všedného dňa, ktorý ukazuje, že človek je uzrozumený so skutočnosťou, zvestuje aj ono bezvýhradné a večné uzrozumenie, v ktorom zachránení budú raz hovoriť Bohu svoje *amen* na všetko, na čo pôsobil a nechal sa uskutočniť.

Oslava Boha je smiech, pretože predpovedá večnú chválu Boha na konci vekov. Tam sa totiž budú smiať tí, ktorí tu museli plakať.

OSLAVA BOHA

V 17., 18. a 21. kapitole *Genezis* je zaznamenané niečo pozoruhodné. Je tu reč o Abrahámovi a jeho žene, o tom, ako sa stal otcom všetkých veriacich,

keď prijal syna zaslúbenia, lebo proti všetkej nádeji veril Bohu, ktorý „oživuje mŕtvych a volá k bytiu to, čoho niet“ (Rim 4,17). Pri tomto zaslúbení a jeho naplnení sa píše, že sa smiali otec všetkých veriacich i jeho žena, ktorá proti všetkej nádeji vo svojej starobe porodila syna, z ktorého podľa tela pochádza Kristus (Gn 17,17; 18,12.15; 21, 6). Je napísané, že potom Abrahám padol na tvár a usmial sa. Tiež sa uvádza, že Sára sa smiala. „Boh mi doprial, že sa môžem smiať,“ hovorí žena, keď porodila syna podľa zaslúbenia.

Na jednej strane smiech nevery, beznádeje, výsmechu a na druhej strane smiech veriacej blaženosti. Sú tu ne-

zvyklo blízko seba, takže pred naplnením zaslúbenia skoro nevieme, či sa tu smeje nevier a či viera. A tak to zostalo. Smejú sa blázni i múdri ľudia, zúfali neveriaci i veriaci...

My sa však chceme v týchto dňoch smiať. A náš smiech má oslavovať Boha. Má ho oslavovať, pretože vyznáva, že sme milujúci, má ho oslavovať, pretože je to odlesk a obraz smiechu samotného Boha. Má ho oslavovať, pretože je to zaslúbenie smiechu, ktorý je nám prisľúbený ako víťazstvo pri súde. „Smiech mi pripravil Boh,“ chceme povedať a – smiať sa.

KARL RAHNER, SJ
(Snímky: archív, CNS)

PriestorNet

NÁBOŽENSTVO
KULTÚRA
SPOLOČNOSŤ

priestornet.com

Staňte sa členom Klubu časopisu VOX

Časopis VOX je závislý od podpory svojich čitateľov.

Predplatením si časopisu

a získaním aspoň jedného predplatiteľa

alebo akýmkoľvek finančným darom

sa automaticky stávate členom klubu.

**Členom klubu môže byť jednotlivec, rodina,
spoločenstvo či firma.**

Viac informácií získate na www.vox.prikryl.sk

K storočnici katolíckeho novinára a spisovateľa Jozefa Zavorského (1916 – 1983)

Paradoxy storočia a jedného života

Jozef Zavorský s najstarším synom Jozefom, nevestou Helenou a vnukom Andrejom (jún 1973)

Prelomové obdobia života národného spoločenstva prinášajú so sebou aj potrebu prelomových riešení, takých, čo svojim významom presahujú ďaleko do budúcnosti. A vynášajú na javisko spoločenskej aktivity ľudí, ktorí sa o také riešenia svojou zásadovou a svedomitou prácou zaslúžia. Jedným z takých zaslúžilých činiteľov bol aj katolícky novinár a spisovateľ JOZEF ZAVARSKÝ (1916 – 1983).

Naše katolícke Slovensko zažilo v priebehu 20. storočia v národnom, štátnopolitickom i kultúrnom ohľade viaceré vážne peripetie. Pripravené iba svojou takmer neuveriteľnou existenčnou stabilitou v dejinách, vyrastajúcou azda najväčšmi z jeho intímneho duchovného založenia na kresťanských koreňoch. Preklenulo v ňom oblúk od apponiovských zákonov cez Hlinkovo „*manželstvo s Maďarmi sa neosvedčilo*“, cez úskalia čechoslovakizmu, tútorovania hitlerovským Nemeckom, opätovnej českej svojvôle, modifikovanej komunizmom v područí moskovského internacionalizmu, až po nové vzopätie vlastnej štátnosti po takzvanom „*nežnom novembri*“, v ktorého nežnosti sa celkom osobitne osved-

čilo svojimi kdesi v hĺbke duší žitými, stále nevykorenými kresťanskými hodnotami.

OBNOVENIE KATOLÍCKYCH NOVÍN

Obdobím osobitne ťažkých skúšok prechádzalo toto naše Slovensko v druhej tretine storočia, keď sa Európa ocitla v nebývalom ideovo-politickom vare. V čase, keď prišiel na scénu hitlerovský národný socializmus a začal sa nástojčivo javiť podobne ako sovietsky boľševizmus rozpínajúcou apokalyptickou hydrou, slovenský katolicizmus nastražil uši. Proročejším duchom bolo jasné, že národ treba za každých okolností chrániť pred zhubným morálnym vplyvom tejto ideológie, a tak vznikla ge-

niálna myšlienka mediálnej obrany pred ňou, totiž zámer obnoviť po dvadsiatich „*neplodných*“ rokoch vydávanie týždenníka *Katolícke noviny*, ktorý by mal celonárodný dosah a pomohol by tak účinne čeliť národnosocialistickému tlaku Ríše s tisícročnými ambíciami. Máme tu čosi ako paradox: *ožívajúce Slovensko na jednej strane optimálne využíva, hoci pod neúprosným tlakom okolností, zahraničnopolitickú situáciu na svoje historické osamostatnenie sa, na strane druhej nemieni sa vzdáť vernosti Kristovi, ktorá sa nedá sklbiť s oddanosťou „führerovi“*.

Za myšlienkou stála Katolícka akcia, organizácia katolíckych laikov pod predsedníctvom svätiačeho biskupa Michala Buzalku (neskôr jej meno neúspešne zneužili komunisti na organizovanie štátnej, od Ríma odtrhutej cirkvi), a Katolícka tlačová kancelária pod vedením Justína Štibraného. Podporovali ju jezuiti (páter Polóny) i redaktori rozličných slovenských časopisov. A zámysel bol dejinne úspešný. Naozaj vznikli roku 1940 obnovené *Katolícke noviny*, ktoré mohli pôsobiť medzi pospolitým ľudom. A tu je druhý paradox: *od toho času tento týždenník vychádza stále (s prerušením v krátkom období po vojne) – kým za masarykovskej demokracie dvadsať rokov nevychádzal, pričom onen režim neniesol vinu na jeho nevychádzaní, komunistický režim sa ho neodvážil (pravda, z pragmatických dôvodov) ako periodikum zrušiť, takže ho bolo možné po polstoročí v nových politických podmienkach revitalizovať*.

Už v prvom roku obnoveného vychádzania si *Katolícke noviny* vyslúžili osobitné požehnanie Svätého Otca Pia XII., o čo sa vo Vatikáne zaslúžil vyslanec Slovenskej republiky Karol Sidor, povoláním novinár. A dosiahli veľmi skoro až stotisícový náklad, takže sa stali vo svojom katolíckom zameraní naozaj zbraňou proti každej nekresťanskej motivovanej ideológii.

MLADÝ ŠÉFREDAKTOR

V tejto súvislosti je významné meno prvého šéfredaktora obnovených *Katolíckych novín*. Dvadsaťštyriročný Jozef Zavorský, vtedy čerstvo ženatý, prišiel roku 1940 do Bratislavy zo žilinskej *Slovenskej politiky* za šéfredaktora *Katolíckych novín* a súčasne i denníka *Slovenská pravda* (oboje finančne podporoval Karol Mederly). Stalo sa to tak, že v duchovných kruhoch získal najväčšiu podporu jeho novinársky návrh

»»

na to, ako by mali nové *Katolícke noviny* vyzerať. A podľa toho návrhu sa potom vo vydávaní postupovalo.

Spoločenská orientácia časopisu bola daná reálnym životom a katolíckymi zásadami, v zahraničnopolitickom ohľade boli smernicou postoje a aktivity Svätej Stolice. Bližšie o tomto zameraní píše sám Jozef Zavarský v prílohe listu kanonikovi Alojzovi Martincovi, šéfredaktorovi *Katolíckych novín* v rokoch 1978 – 1984, ktorá bola pod názvom *Z minulosti Katolíckych novín* uverejnená medziiným v publikácii *130 rokov Spolku svätého Vojtecha a 150 rokov Katolíckych novín* (SSV 2001).

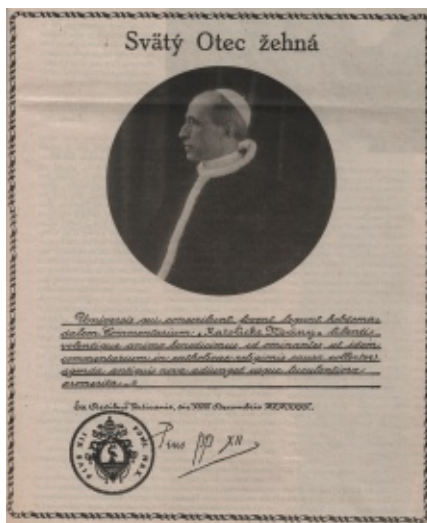
KNIŽNICA ANDREJA

Kto bol Jozef Zavarský? Slovenský katolícky chlapec z Varovho Šúra (dnes Šúrovce). Narodil sa 16. mája 1916, teda práve pred sto rokmi. Jeho rodičia Jozef a Bernardína, rodená Kraicová, zámožnejší roľníci, boli „treťoradania“, členovia tretieho františkánskeho rádu. Chceli dať vzdelanie svojim deťom (mali ich šesť), a tak sa zadlžili, až prišli na bubon. Najmladší Jozef sa už iba kondíciami pretĺkal na štúdiách. Jeho sestra Mária sa stala rehoľníčkou. Najstarší brat Valér Aurel (1905 – 1993), jezuita, neskorší obľúbený kazateľ bratislavských vysokoškôľakov, si odtrpel vo väzniciach deväť rokov z dvanásťročného trestu vyprodukovaného nespravodlivým procesom za komunizmu.

Jozef Zavarský viedol *Katolícke noviny* v rokoch 1940 až 1942. Mal však širšie kultúrne plány. Roku 1943 začali vychádzať knihy v rámci Knižnice Andreja, ktorú redigoval, s cieľom obohatiť slovenský knižný trh o intelektuálne a umelecké publikácie katolíckej proveniencie. Tak vyšlo Andričovo *Írsko* (s chorvátskym spisovateľom Josipom Andričom bol doživotným priateľom), Chateaubriandove poviedky *Atala a René*, Brázdov román *Vzbúrenec*, Gajdošova *Františkánska knižnica v Malackách*, Calvetova *Katolícka kritika*, Papiniho *Hotový človek* (v preklade Emanuela Cubínka), Bubánova *Filozofia slobody*, v pláne bol Mauriacov *Život Ježišov* i Chestertonove diela.

VO VÝROBE

Po prechode frontu a zmene režimu si Jozef Zavarský odsedel jedenásť mesiacov vo vyšetrovacej väzbe Národného súdu v Bratislave, obžalovaný – akože ináč – z kolaborácie s nacizmom. Prepustili ho pre absolútny nedostatok dôkazov. A opäť paradox, tentoraz v osobnom živote: *kým jeho blízki spolupracovníci z obavy pred politickými re-*

V požehnaní pápeža Pia XII. *Katolíckym novinám*, udelenom 18. decembra 1940 a publikovanom v *Katolíckych novinách* 3. januára 1941 na prvej strane,

sa v latinskom texte píše:
„Všetkým dopisovateľom, podporovateľom, čitateľom týždenníka Katolícke noviny ochotne a s láskou žehnáme, želajúc si, aby tento časopis v neochvejnom zastávaní záujmov katolíckeho náboženstva k doterajším zásluhám získal si nové a ešte skvelejšie.“

presáiami sa ho pred súdom nezaštali, v jeho prospech svedčil žid, drobný priekupník. Ale to oslobodenie nič neznamenalo, prakticky do konca šesťdesiatych rokov ho režim perzekvoval.

Po prepustení z vyšetrovacej väzby sa pokúšal uplatniť v novinárskom povolani (v denníkoch *Práca* a *Lud*), ale napokon, pod tlakom životnej situácie, dobrovoľne sa prihlásil „do výroby“ a pätnásť rokov pôsobil ako robotník, montér v rozličných priemyselných podnikoch, znova si nadobúdajúc vzdelanie, tentoraz technické, až po druhú maturitu. Vystáhovali ho aj s rodinou (mal štyri deti) v rámci neslávnej akcie B z Bratislavy do nehygienických pomerov „zapadáková“. Až v období dubčekovského politického oteplenia sa znova mohol dostať k svojmu remeslu, totiž k novinárčine. A tu je ďalší jeho životný paradox: *prijali ho ako výkon-*

ného redaktora do sekretariátu bratislavského Večerníka, komunistického denníka, skadiať napokon aj odišiel ako obľúbený novinársky kolega do dôchodku.

Keď umrel (3. 10. 1983 v Kežmarku), mu kolega novinár, profesionálny kamenár, ináč partajník, zhotovil náhrobný pomník s krížom.

LITERÁT

Sám Jozef Zavarský aj písal. Totiž nielen ako novinár. Má na konte román *Bratia Grňovci*, knihu úvah *Chceme žiť*, rozprávky *Vlnka*, nevydaný román *Montéri* (Milo Urban mu odporučil názov *Druhý dych*), tri účelové zdravotnícke publikácie pre Zväz invalidov a zbieral si materiál na napísanie románu o Jánovi Hollom.

Nikdy sa nezapredal cudzej idei. Ostával stále verný zásadám, s ktorými vstupoval do novinárskeho života. Za to si ho aj kolegovia z neskorých jeho rokov vážili. Na tej (neskorej) redakčnej pôde často si s povznesením ducha spomínal so svojím priateľom Lacom Kissom-Jánskym, lingvistom, redaktorom a prekladateľom, na udalosti okolo vyhlásenia autonómie Slovenska a vzniku prvej Slovenskej republiky – pri tých debatách mali nadšeného poslucháča, evanjelika Drahoslava Machalu.

Zo štyroch detí Jozefa Zavarského sa dvaja chlapci stali novinármi, inšpirovaní otcovým príkladom. Najstarší, tiež menom Jozef, bol v rokoch 1990 až 1993 – takisto ako pred polstoročím otec – šéfredaktorom *Katolíckych novín*, ale už revitalizovaných (i jeho zásluhou) po spomenutých peripetiách 20. storočia. A už päťdesiatnik.

Ťažko sa dá identifikovať, či aj v súčasnej domácej a medzinárodnej situácii slovenský katolicizmus „nastražuje uši“ tak, aby to s našimi „dejinami do budúcnosti“ vyšlo. Ale... je to v Božích rukách.

TEOFIL KLAS
 (Snímky: archív autora)

*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
 Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
 Kto stratil vieru, stratil všetko.*

SVEDECTVO

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

Odchádzajúci myšlienково „starý“ Papini sa otvorene zamýšľa nad nastupujúcou generáciou

Novej generácii

V rokoch 1910 až tesne po skončení prvej svetovej vojny bol GIOVANNI PAPINI (1881 – 1956) akýsi *princeps iuventutis*. Mládež obdivovala jeho neprestajúcu túžbu, jeho nepokoj, kritiku „ustálenej, pokojnej spoločnosti“. Práve v tomto období vyšla Papiniho kniha *Hotový človek* (1913), v ktorej zhrnul všetky túžby a úzkosti a podal ich vo forme úprimnej spovedi. Odchádza starý Papini, pragmatista, futurista, človek bojujúci proti všetkému stojacemu, a rodí sa Papini nemenej úprimný a polemický, ale už s tónom porozumenia. Uverejňujeme záverečnú kapitolu *Novej generácii*.

Po tridsiatom roku naozaj vidieť, akú má kto cenu, lebo vystupujú za ním mladší. Do tridsiatich rokov treba bojovať so starými a tento podnik je pohodlnejší. Sme sudcami a katmi menom prekypujúcej sily nezrelosti, ktorá chce tiež trocha slnka, aby kvitla. Nepriatelia sa zjavujú, sú slávnici, sú unavení a pod trpkým úsmevom a trápny tichom, skrývajú zbabelú nepredpojatosť nasýtenosti. Sedia a nechcú vstať. Čakajú, znášajú nás, alebo ak sa boja, hľadajú na nás s láskou, ale pripravujú nám vnadidlo srdečnosti.

PRICHÁDZAJÚ

Ale keď prídu tí druhí, noví, svieži, prví naši potomci, chlapeci, ktorí mali desať rokov a ktorí chodili do školy, keď sme mali dvadsať rokov a keď sa zadávali prvé údery, vtedy nastáva deň skúšky a váženia. Tí mladíci sa tiež živili z nás, prišli za nami, išli za nami pekný kus cesty, ale teraz je chvíľa zmeny a väčšieho počtu rokov. Cítia potrebu búriť

sa proti najbližším a pripravovať sa na útok na nás, ako my sme útočili na tých, ktorí boli starší ako my. Aj keď nás napádajú verejne, posudzujú nás v súkromí – sme už pre nich predmetom dejín a hodnotenia. Cítia sa už vyššie, ako sme my, sú si istí, že nás prevýšili a že môžu nad nás vyniknúť prvým krokom, ktorý urobia.

Nemožno mať k nim tú láskyplnú dôvernosť, ktorá nás spojovala s ľuďmi tej istej doby, ktorá nám dodávala odvahu v samotnom súperení a pôsobila, že sme navzájom chápali slabosti a nedostatky svojho diela. Tí noví príšli nechcú počuť o ničom: sú z inej doby, prešli iným podnebí, majú iné tajné lásky, iné putá, iné nenávisti. Postupujú chladne v mene dogiem dňa, vložených do formuliek, ktoré sa ľahko šíria; sú ukrutní ako deti a grobianski ako drancovatelia. Sú z inej rasy, hovoria iným jazykom. Môžeme byť spolu, pracovať vedľa seba, zhovárať sa a usmievať sa na seba, ale nerozumieme si. Cítim to:

niet priateľského pomeru medzi nami a nimi. Cítim, že mi nad hlavou visí ich pohrdavý výrok, ich opovržlivé odsúdenie.

BEZ STRACHU

Ale ja sa nechcem robiť mŕtvym a človekom povýšeným, ako sa povyšovalo toľko starších, ako sme boli my. Nechcem sa tváriť, že ich nepoznám, nechcem skrývať hlavu za hĺby kníh alebo sa zahalovať do cézarskej tógy spojného zavraždeného. Vôbec nie. Ja som ja a oni sú oni. Zúčtujeme.

Nebojím sa nových, ako som sa nebál starých. Som pripravený odkryť všetky svoje karty a brániť sa zubami a nechtami, slovami a myšlienkami, ako divoch a ako civilizovaný človek. Neustupujem. Nepokladám sa za porazeného. Povedal som už: nie som hotový, dokončený. Názov tejto knihy (*Hotový človek* – pozn. red.) je pomýlený: nič sa nestalo. Je v nej človek, ktorý predal svoju kožu draho, a ktorý chce byť hotový čo najneskôr.

Nepohľadám mladíkmi, necítim k nim nenávisť. Pre niektorých z nich som urobil všetko, čo som mohol. Neodmietol som ich. Zachádzal som s nimi zle, keď som ich pokladal za hodných, aby počuli pravdu od muža. Čakal som ich, túžil som po nich, pozoroval som ich na prechode dvadsiatich a dvadsiatich piatich rokov, aby som videl, čoho sú schopní, čo majú v sebe. Bol by som chcel, aby boli prudkejší, osobnejší, menej vážni, aby boli menej fonografmi. Ale nezáleží na tom: cítim a vážim si

»»»

ich tak, ako sú. Ak tvoria veci priemerne alebo pišu hlúposť, neodsudzujem ich: treba urobiť mnoho zlých vecí, aby sme prišli k tomu, aby sme urobili niektorú vec obstojnou. Neprichádzame k dvadsiatim rokom s majstrovským dielom pripraveným v zásuvke. Dúfam, že to majstrovské dielo napíšu a potom prejdú cez mňa bez výčitiek.

TVORIŤ JE ŤAŽKÉ

Ale nechcem sa pred nimi ani ponižovať. Nechcem zmiznúť bez toho, aby som sa nebránil do posledného dychu. Ak je medzi nimi niekto, kto si myslí, že ma môže vyzauškovať a pošliapať pred časom a nemajúc na to práva, ocitne sa pred živým ozbrojeným človekom a nie pred slabou mŕtvou. Aby sa rúcalo, k tomu treba aj tvoriť a aby niekto zvíťazil, potrebuje krvácať z rán.

Napred, chlapi! Tých svojich tridsať rokov života, tých dvadsať rokov života rozumového, tých desať rokov života literárneho, mohol som azda lepšie využiť. Ale niečo som predsa urobil. Zúčastnil som sa na myšlienkových hnutiach a bol som ich iniciátorom; založil som revue, uverejnil som pol tucta kníh, rozšíril som myšlienky, – či sú hlúpe alebo hlboké, – napravo a naľavo. Som ktosi, predstavujem niečo, mám minulosť, – a budem mať za každú cenu budúcnosť.

A vy? Čo ste urobili, čo robíte? Pozrime sa: články, recenzie, kritiky, – kritiky, recenzie, články. Máte nadanie, zaisťte, a vzdelanie, ale nateraz, ak sa nemýlim, ste sa chytli domov iných ľudí, žijete za plecami toho, kto niečo vykonal, robíte sa veľkým tým, že si dávate podpätky knihy iných. Sú medzi vami takí, ktorí vytvorili niečo umeleckého alebo ešte len vytvorila: veľmi dobre. Posudzovať je ťažko, ale tvoriť je ešte ťažšie. Uvidíme.

OBNAŽENÉ VNÚTRO

Dotiaľ nechcem, aby ma odbavili na krátko. Nechcem, aby ma pošliapali bez toho, aby som neprotestoval. A pre vás, zvlášť pre vás, nadovšetko pre vás som napísal túto dramatickú históriu svojho ducha.

Tu som: otvoril som a rozprával som svoje vnútro; obnažil som svoje vnútornosti a nervy ako na mnohých anatomických obrazoch. Ak budete chcieť, budete sa môcť zoznámiť s mojím najpravdivejším ja a uchrániť sa od prenáhlených úsudkov. V tejto knihe nie je môj životopis, ale je v nej presný postup mojich vnútorných príbehov. Celý ostatok môjho diela tu nachádza svoje vysvetlenie a svoj kľúč. Nie je to ume-

Ilustrácia: Mario Bazzi

Giovanni Papini – princeps iuventutis

lecké dielo; je to spoveď seba samému a iným. Tu poznáte sentimentálneho mizantropa a tupiteľa, ktorý sa stal, ak je Božia vôľa, mnohým ľuďom hlboko nesympatický.

Dávam svojho ducha do vašich rúk, predkladám vám dokumenty a obrany. Na základe toho a tým chcem byť súdený. Budem ďalej pracovať, konať, s vami, vedľa vás, ale jedno obdobie môjho života sa skončilo a chcem, aby sa bral do úvahy tento môj neusporiadaný výlev v päťdesiatich kapitolách.

Áno, predstavujem sa vašim chladným očiam so všetkými svojimi bolesťami, so svojimi nádejami a so svojimi slabosťami. Neprosím o milosrdenstvo, ani o zhovievavosť, ani o pochvalu, ani o útechu, ale iba o tri-štyri hodiny vášho života. A ak si potom, keď ma vypočujete, - neberúc do úvahy moje vysvetlenia, - jednako len budete myslieť,

že som naozaj hotový človek, budete musieť aspoň vyznať, že som hotový, pretože som sa púšťal do príliš mnohých vecí a že nie som už ničím, pretože som chcel byť všetkým.

1912

Giovanni Papini

(Odseky a medzitulky: redakcia)

Nesmiem si zabudnúť objednať VOX

Objednávky:
vox.zdruzenie@gmail.com

Pred 100 rokmi sa narodil básnik a prekladateľ don Štefan Sandtner, SDB

Vo výške naša sláva korení

Snímka: archív

Pochádzal z chudobnej rodiny kóla a vyrastal so štyrmi súrodencami. Keď ho raz otec poslal za sesternicou s prosbou, aby im požičala päťdesiat korún, stretol istého saleziánskeho kňaza, ktorý sa onedlho postaral o prijatie trinásťročného Štefana na štúdiá do Šaštína. Dňa 31. júla 1934 zložil prvé rehoľné sľuby v Hronskom sv. Beňadiku a od tej chvíle bol členom spoločnosti Saleziánov don Bosca.

Maturoval na gymnáziu v Kláštore pod Znievom, po absolvovaní pedagogickej praxe v Trnave (1936 – 1939) študoval teológiu na Gregoriánskej univerzite v Ríme, kde ho 20. marca 1943 vysvätili za kňaza. Dva roky prednášal na Teologickom učilišti v Hronskom Sv. Beňadiku, súčasne bol poslucháčom slovenčiny, filozofie a histórie na Filozofickej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave (1945 – 1947). V priebehu rokov 1945 – 1950 pôsobil ako školský radca pre štúdium na saleziánskych filozoficko-pedagogických učilištiach v Trnave, Hodoch pri Galante a Šaštíne.

V LÁGROCH

Po násilnom mocenskom rozpustení kláštorných rádov bol spolu s ďalšími saleziánmi internovaný v koncentračnom tábore pre rehoľníkov v Podolínci. V máji 1950, počas nemocničnej hospitalizácie v dôsledku vážnej srdcovej choroby, Sandtnera zatkla komunistická polícia. Na základe lživých obvinení ho vo vykonštruovanom procese nezákonne odsúdili „za velezradu“ na desaťročné väznenie, ktoré si v krajne neľud-

Do roku 1990 poznalo jeho meno iba niekoľko zainteresovaných osôb. Prvá knižka mu vyšla na Slovensku až pri príležitosti osemdesiatich narodenín. Napriek tomu má saleziánsky kňaz, básnik, prekladateľ a redaktor ŠTEFAN SANDTNER (* 30. 4. 1916 v Pezinku) významné miesto v kontexte slovenskej literatúry, kultúry a duchovného života.

ských podmienkach vytrpel postupne v Leopoldove, Bratislave, Ilave a na Mírove. Zo žalára odišiel po prezidentskej amnestii v máji 1960; zamestnal sa ako strážnik a skladník v Pezinku. Od roku 1968 žil na invalidnom dôchodku.

Š. Sandtner s nadšením privítal spoločenské zmeny, ktoré nastali po Novembri 1989, a okamžite sa zapojil do všestrannej činnosti obnovenej saleziánskej rehole. Neúnavne redigoval náboženské časopisy, písal, prekladal i organizoval. V záverečnej fáze života pôsobil v Bratislave ako spovedník.

Ako v rozprávke

*Stromy v hore rozprávajú,
že tak blízko majú k raju,
veď tam majú korene.
Strom má korene aj vzdušné,
vetvy, svoje krídla rušné
do výšok vždy vnorené.*

*Listy píše milé listy
výškam, dialkam na lúč čistý
teplý pozdrav s pozvánkou.
Sú to slová vyberané,
zvučné ako zore ranné
na pesničky škovránkov.*

*Šuška tíško šuške šušká:
vieš, že svätovánska muška
je tiež Božie stvorenie?
Svieti si a k tuji z tuje
veselo si poletuje,
človek nad tým onemie.*

*Ihlice si vyšívajú
svoje mená plné tajú
do rozprávok zelených.
Šuška v rozprávke je zvonec,
každá báseň má svoj koniec.
Je v nej všeliek zeleň tich.*
(zbierka *Stromy*)

MILOVNÍK LITERATÚRY

S literatúrou sa začal dôkladnejšie oboznamovať počas vysokoškolského štú-

dia. Intenzívne čítal dobových básnikov (osobitne tvorbu protagonistov katolíckej moderny), písal príležitostné verše, pričom vlastnú literárnu činnosť podriaďoval morálno-duchovným zámerom a potrebám saleziánskej rehole. Vďaka silnej živej viere prekonal krutosť komunistických lágrov. Pred neopísateľným psychickým terorom zachránilo Sandtnera písanie, pri ktorom sa dokázal odpútať od reality a intenzívne premýšľať. Spolu s opakovaním básní a ich postupným cizelovaním si uchovával zdravú myseľ a posilňoval psychiku. Poéziu začal tvoriť vo vyšetrovacej väzbe v Leopoldove, keď každú hodinu musel robiť drepy. Popri modlitbe si tak aj básňou vedel skrátiť deň a spraviť ho znesiteľnejším. Aby toho nebolo málo, celkovú situáciu sťažovala i skutočnosť, že sa vo väzení nesmel a ani nemalo na čo písať. Básnik sa však nedal odradiť. Písal a prekla-

>>>

Snímka: archív

Primiciant

dal teda v hlave... Naspamäť vedel vyše 1 100 veršov z *Loretánskeho svetla* od väzneného Václava Renča. Rovnaký počet veršov vyšiel v jeho preklade, ku ktorému sa „premodlil z originálu“.

FERKO VEK

Pod pseudonymom Ferko Vek debutoval knihou *Noctes et dies*, ktorá vyšla v Taliansku (1966). Tvorca ju uviedol ako „verše k breviáru“, s poznámkou: „Za všetkých, ktorí mi znemožnili 3 292 dní modliť sa breviár“.

Viacere Sandtnerove súbory básní kolovali najprv ako samizdaty a knižne začali vychádzať až v druhej polovici 90. rokov. Vždy však nejako súviseli aj – s liturgiou.

Knižnému vydaniu autorových diel predchádzalo uverejnenie cyklu *Sedmi-kráska*, s podtitulom *Belasé metamorfózy*, na stránkach matičných *Slovenských pohľadov* (1993). Širší básnický a tematický repertoár charakterizuje zbierku *Stromy* (1996), v ktorej tvorca citlivo prepája prírodné motívy s kresťanskou duchovnosťou, reflexiu vážnych tém s poeticky hravým spracovaním. V básnikovom ponímaní stromy nepredstavujú len symbol života, ale najmä večnosti života, večného života, ako aj symbol velebnosti, krásy, ticha, pokoja, harmónie – jednoducho všetkého, čo človek podvedome chce mať, po čom túži.

Podobný charakter, esprit, lyrickú hravosť a celkové vyznenie ako zbierka *Stromy* má kniha veršov *Vtáčia symfónia* (2002).

Snímka: archív

So sestrou Martou

Snímka: archív

V roku 2005 pri preberaní vyznamenania Čestné občianstvo mesta Pezinok

Rozlúčka

*Lúčim sa s vami, milé vtáčatká,
boli to s vami chvíle pekné,
veď každá pieseň jemne pohladká,
že v človekovi čosi zmäkne.*

*A hneď by s vami kamsi zaletel
a na to nikdy nezabudne,
a tancoval by v tomto balete
a opíjal sa z vašej studne.*

*Veď pre výšky sme všetci stvorení,
stvorení ako Božie piesne,
vo výške naša sláva korení,
raz do nej človek šťastne klesne.*

*A bude spievať. Spievať večne.
(zbierka *Vtáčia symfónia*)*

S BÁSŇOU JE DEŇ KRAJŠÍ

Básne zo zbierky *Žalár môj žaltár* (1998), ktoré vznikali zväčša v 50. rokoch počas väzenia, podávajú vzácne autentické svedectvo o autorovej existenčnej situácii, vnútornom rozporení, nevyčerpatelnej duchovnej a mravnej sile. Ako saleziánsky duchovný formovateľ mládeže pripravil Sandtner na vydanie knižku s liturgickým poslaním *Mladí adorátori* (1998). Výkladový text doplnil veršami, ktoré kedysi uverejnil pod pseudonymami. Zbierka *S básňou je deň krajší* (2000) obsahuje liturgickú poéziu i „väzenskú“ tvorbu. V básňach dominuje atmosféra zmierlivej kresťanskej lásky.

Na samom prahu nového milénia vyšli Sandtnerovi až tri samostatné knihy, napospol liturgického, nie literárneho charakteru – *Ja som brána*, *Kytica Do-*

minika Savia a *Všetky žiarivé hviezdy* (všetky 2001). Vzápätí na tieto publikácie nadviazal tvorca dielami *Tie šťastínske zvony* (2002) a *Kňaz naveky* (2003).

Viaceri teoretici zaraďujú Š. Sandtnera medzi protagonistov katolíckej moderny. Hoci je s nimi generačne zhodný, blízky aj poetikou (nehovoriac už o rovnakej metafyzickej zakotvenosti v Bohu), „jednako ho treba pokladať iba za paralelný, príbuzný zjav tejto skupiny. Vyvinul sa – pre dlhoročnú vyradenosť zo spoločnosti, kultúry, literatúry – na samostatného, samorastlého básnika, pre ktorého neboli v poézii prvoradáde estetické princípy, ale liturgické – s dôrazom na morálno-duchovné poslanie a pôsobenie poézie.“ (J. Pašteka).

Okrem vlastnej literárnej tvorby a redakčnej práce sa Sandtner – mimochodom, v súlade s programovými zámermi katolíckej moderny – systematicky venoval prekladateľskej činnosti. Dovedna preložil vyše 50 diel francúzskych, nemeckých, českých, a najmä talianskych autorov. Tieto preklady vychádzali najskôr v Ríme, po roku 1989 aj na Slovensku. Za svoju tvorbu, prínos do kultúrneho dedičstva, ako i občiansku statočnosť, morálnu a materiálnu podporu duchovného života získal niekoľko ocenení.

Pohnutý životný príbeh dona Sandtnera s uzavrel 14. augusta 2006 v skorých ranných hodinách vo Fakultnej nemocnici v Bratislave. Okrem storočnice narodenia si teda v lete pripomenieme aj 10 rokov od smrti tohto výnimočného človeka.

PETER CABADAJ
(Vyšlo aj v časopise *Viera a život*)

Oltár zo stromov

Každá báseň dona Štefana Sandtnera, SDB, je hlbokou meditáciou, ktorú napája Božie slovo. Poézia je pre neho hudbou. Stromy v jeho básňach sú nielen symbolom života, večnosti života, večného života, ale aj symbolom velebnosti, krásy, ticha, pokoja, harmónie, jednoducho všetkého, čo človek podvedome chce mať, po čom túži.

Do neba stromy nerastú

Do neba stromy nerastú,
my sme len taká kosodrevina,
ktorá sa k svojmu nešťastiu
po zemi plazí, dcéra Evina,
no hľadá si prst' čiernastú
a v nej sa ako dieťa prevíňa
a preráža hmlu šerastú
jak do vlín zahryznutá pevnina.
A žije tvrdo z nerastu.
A predsa jedna, jedna jediná
vyrástla z nás a pre nás tu
jak céder k výškam plodno nevinná.

Odvtedy stromy rastú do neba,
opreté ako brečtan o Teba.

Dub

Dúbok, dub, hrubé dubiská
a zadubená dubina,
len čo sa nad ňou zabľýska,
vycítiš, že si hlbina.

Vae soli

Stromy si žijú v spoločenstve
zladené božským orchestrom,
tak ako ľudia v človečenstve
do výšky rastú za svetlom.

No sú aj stromy samotári,
zmietané často víchrami,
tak ako obeť na oltári
v obeti život vyhrá mi.

Ach, stromy, stromy solitéry,
dakedy je to výhoda,
žiješ si sám a žiješ v mieri.
Čo keď ťa z neho vyhodia?

Dvaja sú na tom lepšie ako človek sám,
... keď padnú, jeden zdvihne druhého.
Vae soli! Beda však samému, keď padne!
Nemá nikoho, kto by ho zdvihol.
(Kaz 4, 9.10)

Strom

Korene, kmeň a koruna,
konár, list, kvet, plod, semená...
Prečo sa človek okúňa,
keď naňho čaká premena.

Korene z hĺbok žijú z pôd,
z hĺbin sa žije do výšok
k prameňom spásonosných vôd,
skadiaľ je k slnku iba skok.

Čo by bol strom, čo bez kmeňa,
(kosodrevina, azda kriek),
čo nesie ťarchu bremena,
zelenú klenbu. Výkričník.

Koruna vzdušná kolíska,
v nej plno spievajúcich hniezd,
búrlivých vetrov bojiská,
hromozvod rozjasaných hviezd.

Konáre - kostra koruny -
a vetvy, krehké halúžky,
keď sa to všetko rozzuní,
celý svet je až príružky.

A tisíc listov zelených
a na nich tisíc posolstiev
roznáša vietor v jeseni
farebných dažďov tichý spev.

Strom - zakvitnutá mladucha,
tajomstvo, nedotknutý kvet,
čo v túžbach čaká na Ducha,
pripravené s ním spoluznieť.

Zarodiť chutné ovocie.
Ja som kmeň, vy ste ratolešť,
na ktorej strapec klokoce,
tak ako káže blahozvesť.

Tak je tu strom a na ňom plod,
a v ňom, v ňom živé semená,
žijúce iba pre život,
záruka nášho vzkriesenia.

Leonid Afremov: *Oltár stromov*

Nový strom

Sto rokov som tu rástol ako z vody
na božiu slávu ľudom na radosť,
láskaný slnkom žil a pil som z pôdy,
bol som tu doma, teraz mŕtvy host'.

Kedysi strom, dnes už len jeho zvyšky,
najstarší letokruh môj pôdorys,
práchnivý veniec, ktorý padol z výšky,
šťastie, že nad ním stojí ešte križ.

Môj pustý hrob sa zmenil na kolísku,
brat vietor doňho zaval novú jar,
semienko-nádej slnku na dych blízku,
čo vyčarí z nej svieži novotvar.

Zo smrti život v strede letokruhu,
nový strom verný svojim koreňom,
čo prepásal si nádej ako dúhu
a žije v tomto raji stratenom.

Nový strom ako veľkonočné ráno,
čo zrodilo sa k svojmu vzkrieseniu
a vyrieklo mu veľkodušné áno
a uznalo si veľkosť vznešenú.

Mors et vita duello
conflixerere mirando,
dux vitae mortuus
regnat vivus.

Smrť a život v dueli
zrazili sa v tuneli.
Mŕtvy Kráľ z mŕtvych vstal.
Kráľovstvo života.

Vysoká škola Danubius
Slovenská sekcia Európskej spoločnosti pre katolícku teológiu
 s podporou **Nadácie Konráda Adenauera na Slovensku**
Hochschule-Danubius
Slowakische Gesellschaft für Katholische Theologie
Sektion der Europäischen Gesellschaft für Katholische Theologie
 mit freundlicher Unterstützung durch **die Konrad-Adenauer-Stiftung in der Slowakei**

Vás pozývajú dňa 12. mája 2016 | lädt am 12. Mai 2016
 na Výročnú konferenciu Ústavu etiky,
 ktorá sa bude konať v zasadačej miestnosti Hotela Park Avenue Beethovenova 3 v Piešťanoch
 zur Jahreskonferenz des Instituts für die angewandte Ethik
 in das Hotel Park Avenue, Beethovenstr. 3 in Piestany

Zodpovednosť a svedomie v pomáhajúcich profesiách Verantwortung und Gewissen in helfenden Berufen

Program konferencie:

9:45 Ouverture: Prof. Dr. Inocent-Mária V. Szaniszló OP, PhD.

10:00 Prof. Dr. Martin Lintner, Filozoficko-teologická Vysoká škola, Brixen
Arzt und Patient: im Konfliktfall Gewissen gegen Gewissen?
 Lekár a pacient: v prípade konfliktu Svedomie proti svedomiu?

10:30 Prof. Dr. Alberto Bondolfi, Universita Lausanne
Wege und Irrwege der neueren Diskussion um die ethische Legitimation des Strafrechts.
 Cesty a omyly novej debaty o etickej legitimácii trestného práva.

11:00 - 11:15 Diskusia

11:15 - Občerstvenie

11:30 Prof. Dr. Matthias Vogt, Institut für kulturelle Infrastruktur Sachsen
Künstler und Kulturmanager als helfende Berufe? Die Künste als Medium der Fluchtpunkte einer Gesellschaft.
 Umelec a kultúrny manažer ako pomáhajúca profesia? Umenie ako médium únikových bodov spoločnosti.

12:00 Diskusia

12:50 Spoločný obed

14:15 Prof. Dr. Eberhard Schockenhoff, Universität Ludwiga Albert, Freiburg
"Gewissensentscheidungen am Lebensende. Grenzen der ärztlichen Behandlungspflicht"
 Rozhodovania svedomia na konci života človeka. Hranice lekárskej povinnosti liečenia.

15:00 Diskusia, Udelenie pamätnej ceny a záver konferencie

15:20 Občerstvenie

15:30 Dr. René Balák, FF UCM Trnava
 Sloboda svedomia a zodpovednosť v pomáhajúcich profesiách medicíny a zdravotníctva

15:45 Prof. PhDr. Monika Čambáliková, CSc., FVPaVS VŠ Danubius
 Zodpovednosť a svedomie v diskurze a konaní aktérov.

16:00 JUDr. Ivan HUMENÍK, Ph.D., h&h PARTNERS, advokátska kancelária s.r.o.
 Esencie lekárskeho povolania v optike nárokov pacienta ako "spotrebiteľa"

16:15 Záverečná diskusia

Výročná konferencia sa koná v zasadačke hotela Park Avenue Piešťany, Beethovenova 3
 Prihlášky na konferenciu je potrebné zaslať do 6.5. 2016 na adresu: depofethics2015@gmail.com

Projekt *UMENIE DUCHA – Návrat súčasného umenia do chrámu* pokračuje aj v roku 2016

Aj Ježiš, Mária a Jozef boli utečenci

V jezuitskej Kaplnke Sedembolestnej Panny Márie v Piešťanoch pokračuje projekt pod názvom *UMENIE DUCHA – Návrat súčasného umenia do chrámu*. Vytvára priestor pre diela súčasného umenia, ktoré odzrkadľujú kresťanské poslanstvo. Navracia ich do chrámu, kde kvalitné súčasné umenie, z rôznych dôvodov, často chýba.

Ježiš sa hneď po príchode na svet dostáva v Betleheme do ohrozenia života. Po návšteve troch kráľov, ktorí sa vypytujú na dieťa, sa Herodes cíti vo svojej pozícii vládcu neistý a zo strachu dá povraždiť všetkých chlapcov do troch rokov v širokom okolí. Jozefovi sa vo sne zjaví anjel, ktorý ho varuje, a Svätá rodina za dramatických okolností uteká do Egypta, kde žijú dovtedy, kým anjel Jozefa vo sne ne ubezpečí o možnosti návratu domov do Galilei.

V situácii, keď je nevyhnutné utekať z domova, by sa nechcel ocitnúť nikto z nás. Paradoxom je, že Boh od tejto hraničnej a nebezpečnej skúsenosti neušetril ani svojho syna – išlo o predobraz jeho neskoršej skutočnej obety na kríži. Zároveň nám však ukazuje, že nie Herodes ako pozemský vládca, ale Boh je konečným Pánom každej životnej situácie.

Podobné udalosti sa v histórii opakovali mnoho ráz a ich svedkami sme aj teraz v čase migračnej krízy. Nedobrovoľné úteky z vlastnej krajiny spôsobovali a spôsobujú vojnové konflikty, hlad, obmedzovanie ľudských práv či

náboženských slobôd. Sme svedkami toho, ako sú kresťania vo viacerých častiach sveta, napríklad v Sýrii, Egypte, Severnej Kórei či Iraku, prenasledovaní a zabíjaní pre svoju vieru. Ich svedectvo je pre nás výzvou, aby sme sa zjednotili v Cirkvi v modlitbe a solidarite, ale aby sme si tiež uvedomili aj hodnotu viery a slobody, ktorá aj u nás na Slovensku bola za komunizmu perzekvovaná (za všetky spomeňme príklad blahoslavenej sestry Zdenky) a ani dnes nie je samozrejmosťou.

K solidarite sme v týchto dňoch pozvaní aj k sýrskym kresťanom, ktorí nachádzajú útočisko pred prenasledovaním práve na Slovensku. Zvlášť počas Roka milosrdenstva im môžeme pomôcť konkrétnymi skutkami (ujasť sa pocestných, modliť sa za živých) a milosrdným postojom k ťažko skúšaným bratom vo viere. K otvorenosti a láskavosti našich postojov sme zvlášť pozvaní počas mariánskeho mesiaca máj.

V dnešnej dobe viacerí umelci využívajú motív Úteku do Egypta ako me-

taforu aktuálnej situácie, v ktorej sa ocitajú mnohí utečenci. DRAHOMÍRA LÁNYI vytvorila parafrázu tejto udalosti. Sýrsku rodinu, ktorej predobrazom je Svätá rodina na úteku, zobrazila formou asambláže: vyskladaním z častí použitých odevov a predmetov každodennej potreby.

„Božie slovo sa dnes odohráva akoby v priamom prenose, lebo Ježiš sa stotožňuje s maličkými tohto sveta. Otec rodiny má na tričku citát z Biblie v egyptskej arabčine: Milosrdenstvo chcem, nie obetu. Je to nemá prosba, ktorej nerozumieme, lebo je v cudzej reči, hovoria ju osoby cudzej kultúry, národnosti, mentality, a predsa čaká na moju a tvoju odpoveď,“ hovorí autorka.

P. LEOPOLD SLANINKA, SJ

**Objednajte si
dvojtyždenník o náboženstve a kultúre**

VOX

**Celý ročník
si môžete objednať
kedykoľvek v priebehu roka.**

**Ročné predplatné je 10 eur,
polročné 6 eur.**

**Do správy pre prijímateľa kvôli identifikácii platby
uved'te
priezvisko a adresu**

VOX

**Dvojtyždenník o náboženstve
a kultúre**

Vydáva Rada KBS pre vedu, vzdelanie
a kultúru

Adresa redakcie: Dvojkrížna 4,
821 06 Bratislava
ISSN 1339-3634

Vychádza dvojtyždenné v pdf podobe.
Cirkevný cenzor: ThLic. Zdeno Pupík, PhD

Šéfredaktor: Mgr. Pavol Prikryl
tel. +421 915 793 811,
e-mail: vox@prikryl.sk,
prikryl62@gmail.com

Predplatné si je možné objednať
e-mailom alebo telefonicky:
vox.zdruzenie@gmail.com
+421 915 793 811

Číslo bankového konta:
SK03 0200 0000 0035 0204 0751